Комунальний заклад

«Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»

Чернігівської обласної ради

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора КЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування» ЧОР
_____ Вікторія МАЛОФЕЄНКО
« 28 » серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕРСПЕКТИВА І ТІНІ»

Освітньо-професійна програма: «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Галузь знань: J Транспорт та послуги

Спеціальність: J 1 Послуги краси

Робоча програма навчальної дисципліни складена на підставі ОПП «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Розглянуто та погоджено на засіданні циклової комісії «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
Протокол №1 від « 27» серпня 2026 року

Голова циклової комісії _____ Антоніна ОГОЛЬЦОВА

Чернігів – 2026

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Назва дисципліни	Перспектива і тіні
Характеристика навчальної дисципліни	- Дисципліна за вибором здобувачів фахової передвищої освіти
Освітній компонент	ВК
Кількість кредитів - за стандартом - за ОПП (скорочений термін)	 1
Кількість годин за навчальним планом: - Загальний обсяг - Лекції - Практичні заняття - Семінарські заняття - Самостійна робота	 30 13 7 10
Метод підсумкового контролю	Залік
Розподіл - за курсами - за семестрами	 1 курс 2 семестр

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

- формування знань, вмінь і навичок у відтворення простору, глибини та об'єму в малюнках, живописі та при створенні нових моделей зачісок;
- формування навичок роботи різними матеріалами та інструментами для створення просторового зображення;
- формування навичок відтворення основних принципів перспективи для відтворення простору та глибини у творчих роботах;
- розвиток аналітичних здібностей, уяви та креативного мислення;

Завдання:

- вивчення теоретичних основ та історії перспективи для вірного відтворення візуальної глибини, простору та об’єму при створенні естетично виразних творчих проектів;

- використання теоретичних знань для передачі відчуття руху та динаміки, відображенням пропорцій та перспективи при створенні реалістичних та естетично виразних творчих проектів;
- набуття практичних навичок застосування художніх технік і матеріалів, відтворення правильних пропорцій, динаміки тіла людини та перспективи для створення креативного художнього образу;

3. Структура навчальної дисципліни

№	Теми	Всього	Кількість годин			
			З них			
			Аудиторні заняття (годин)	У тому числі		Самостійна робота
				Лекційні	Лаб-практ., практичні, .	
1.	**Побудова перспективи**	**14**	**8**	**6**	**2**	**6**
1.1	Види перспективи	4	2	2	-	2
1.2	Способи перспективного зображення геометричних форм	10	6	4	2	4
2.	**Закони світла і тіні**	**16**	**12**	**7**	**5**	**4**
2.1	Світлотіньове та тональне рішення зображення	10	8	4	4	2
2.2	Графічні прийоми побудови тіней	4	2	2	-	2
2.3	Закони зображення тіней та графічні ефекти перспективи	2	2	1	1	-
	Усього годин за курс	**30**	**20**	**13**	**7**	**10**

4. Програма навчальної дисципліни

Розділ І. Побудова перспективи

Тема 1.1: Види перспективи

Поняття перспективи. Історичні аспекти. Перспектива, її види та закономірності.

Самостійне опрацювання:

- Перспектива як ілюзія сприйняття. Класифікація перспектив. (2 год.)

Тема 1.2: Способи перспективного зображення

Основні закони лінійної перспективи. Перспективне скорочення. Основні ознаки в професійних ескізах. Перспективне зображення кола, куба, конуса.

Практичне заняття:

- Перспективне зображення куба. Перспективне зображення конуса. (1 год.)
- Побудова голови в ракурсі. (1 год.)

Самостійне опрацювання:

- Зображення предметів, які лежать на площині в різних напрямках. (2 год.)
- Зображення шахової дошки з шаховими фігурами. (2 год.)

Розділ ІІ. Закони світла і тіні

Тема 2.1: Світлотіньове рішення зображення

Світлотіньове та тональне рішення зображення. Зображення обличчя при різних видах освітлення.

Практичне заняття:

- Світлотінь у зображенні зачіски. (2 год.)
- Світлотіньове зображення портрета. (1 год.)
- Зображення обличчя при різних видах освітлення. (1 год.)

Самостійне опрацювання:

- Зображення предметів при різних видах освітлення. (2 год.)

Тема 2.2: Графічні прийоми побудови тіней

Графічні прийоми побудови тіней. Побудова падаючої тіні зачіски.

Самостійне опрацювання:

- Побудова падаючої тіні циліндричних та конічних предметів. (2 год.)

Тема 2.3: Закони зображення тіней та графічні ефекти перспективи

Закони зображення тіней та графічні ефекти перспективи

Практичне заняття:

- Ескіз зачіски з урахуванням джерела освітлення. (1 год.)

5. Тематичний план

№ теми	Кількість годин на тему	Назва розділу	Назва теми	Кількість годин на урок	№ уроку	Назва теми уроку
1	2	3	4	5	6	7
1	14	**Побудова перспективи**	Види перспективи	1	1	Поняття перспективи. Історичні аспекти.
				1	2	Перспектива, її види та закономірності.
			Способи перспективного зображення	1	3	Основні закони лінійної перспективи.
				1	4	Перспективне скорочення. Основні ознаки в професійних ескізах.
				1	5	Перспективне зображення кола, куба, конуса
				1	6	**Практичне заняття№1:** Перспективне зображення кола, куба, конуса.
				1	7	Перспектива в зображенні голови
				1	8	**Практичне заняття№2:** Побудова голови в ракурсі.
2	16	**Закони світла і тіні**	Світлотіньове рішення зображення	2	9-10	Світлотіньове та тональне рішення зображення
				2	11-12	**Практичне заняття№3:** Світлотінь у зображенні зачіски.
				1	13	**Практичне заняття№4:** Світлотіньове зображення портрета.
				2	14-15	Зображення обличчя при різних видах освітлення.

				1	16	**Практичне заняття№5:** Зображення обличчя при різних видах освітлення.
			Графічні прийоми побудови тіней	2	17-18	Графічні прийоми побудови тіней. Побудова падаючої тіні зачіски.
			Закони зображення тіней та графічні ефекти перспективи	1	19	Закони зображення тіней та графічні ефекти перспективи.
				1	20	**Практичне заняття№6:** Ескіз зачіски з урахуванням джерела освітлення.
				Всього: 20		

6. Перелік компетентностей відповідно ОПП «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Загальні компетентності:

- ЗК 5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності:

- СК 2 Здатність візуалізувати творчі задуми при створенні художніх образів та об’єктів дизайну перукарського мистецтва та декоративної косметики.
- СК 3 Здатність застосовувати засоби та прийоми формоутворення, ескізування й макетування та моделювання для втілення дизайнерської ідеї.
- СК 16 Здатність фіксувати задум художнього об'єкту чи окремої частини області перукарського мистецтва та декоративної косметики.

7. Перелік результатів навчання відповідно ОПП «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Результати навчання:

- РН 4 Застосовувати базові поняття, концепції, принципи, техніки і технології в області перукарського мистецтва та декоративної косметики в процесі створення відповідних робіт.

- РН 5 Знаходити оригінальні рішення поставлених професійних завдань самостійно або в співпраці у творчому колективі (групі), аргументуючи свій вибір;
- РН9 Зображувати композиційно-цілісні об’єкти перукарського дизайну засобами графічних технік.
- РН 10 Створювати ескіз продукту дизайну для демонстрації творчого задуму.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Перспектива і тіні»

для підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю J1 Послуги краси

Рівні навчальних досягнень	**Бали**	**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни**
«Незадовільно»	2	Студент володіє незначною частиною тематичного матеріалу, має слабо сформований рівень сприйняття художніх образів, виявляє певні творчі вміння та навички у практичній діяльності, розрізняє матеріали та інструменти для малюнку, володіє незначною частиною термінологічного мінімуму; словниковий запас в основному дозволяє викласти думку. При відповіді і виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок. В роботі відсутня композиція, невірно передана лінійна перспектива, порушені пропорції предметів, не передані тонові відношення в роботі.
«Задовільно»	3	Студент повністю розуміє та усвідомлює більшу частину тематичного матеріалу, здатний узагальнювати його за допомогою викладача; демонструє достатній термінологічний запас; художньо-образне мислення достатньо розвинене (судження аргументуються, з'являються окремі аналогії, асоціації). Виконує практичні завдання в неповному обсязі з частковою допомогою викладача, в роботі допускає композиційні помилки, суттєві помилки в побудові площини в просторі, порушує пропорції предметів та фігури людини, що

		змінює їх форму та характер, неточно передає кольорові та тональні відношення, порушує цілісність образу.
«Добре»	4	Студент повністю розуміє та усвідомлює тематичний матеріал, здатний узагальнювати та систематизувати його, наводити деякі приклади на підтвердження своїх думок; демонструє достатній термінологічний запас, який майже завжди використовує адекватно; застосовує матеріал у практичній художній діяльності без допомоги викладача; художньо-образне мислення достатньо розвинене (формулює окремі висновки, узагальнення). В роботі допускає незначні помилки , що не пливають на передачу лінійної перспективи та пропорцій предметів, деякі порушення в композиційній побудові зображення, незначне порушення пропорцій предметів, що змінює характер роботи. Вірно передає пропорції голови людини, тонові відношення з деякими недоліками в передачі світлотіні, що не створює враження цільності роботи.
«Відмінно»	5	Студент має міцні, ґрунтовні знання тематичного художнього матеріалу (жанри, митці, твори образотворчого мистецтва) у межах програми, здатний систематизувати, узагальнювати, свідомо сприймати та відтворювати візуальні образи, широко застосовувати асоціативні зв’язки між творами образотворчого мистецтва, творами інших мистецтв та життєвими явищами. Студент переконливо компонує врівноважене зображення на заданому форматі, правильно передає розташування площин і предметів в просторі шляхом використання лінійної перспективи, вірно визначає пропорції і характер предметів та голови людини; демонструє на практиці розуміння напівтонів, рефлексу, відблиску, власної і падаючої тіні, точно передає тонові відношення, взаємозв’язок фігури з оточенням. Самостійно, правильно, в повному обсязі виконує практичні завдання з використанням різних технік, створює певний емоційний настрій та цілісність образу.

9. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Перспектива і тіні» студенти повинні:

знати:

- закономірності та засоби графічного відтворення перспективи та об'ємної форми в процесі створення нових моделей зачісок, стрижок та художнього образу;
- загальну термінологію і поняття про перспективу, її види, основні принципи та прийоми зображення об'єктів на площині для створення збалансованих і креативних творчих проектів;

вміти:

- досконало володіти засобами графіки та принципами передачі перспективи в процесі створення нових моделей зачісок та художнього образу;
- вільно оперувати площинами, відтворювати перспективні зміни при реалістичному відтворенні натури, розробляти нові моделі зачісок та їх елементи, згідно з проектним завданням;
- створювати авторські розробки нових моделей зачісок та художнього образу з використанням перспектив та тіней;

10.Методи контролю результатів навчання

Поточний контроль:

- усне опитування;
- активність роботи на заняттях;
- аналіз зразків та виконання практичних завдань;
- доповіді, презентації на теми;
- виконання завдань самостійного опрацювання;

Проміжний контроль:

- проведення контрольних тестів;
- тематичне оцінювання;
- виконання практичних завдань;
- доповіді, презентації на теми;

Підсумковий контроль:

- семестрове оцінювання;
- річне оцінювання;
- залік;

11. Методи навчання

- лекції, бесіди, пояснення;
- практичний показ/демонстрація;
- навчання з навчально/методичною літературою;
- дослідницький пошук за темами навчальної дисципліни;
- відеоконференції;
- онлайн-уроки на платформах Google Meet, Zoom при дистанційному/ змішаному навчанні;
- практичні завдання;
- індивідуальне і групове консультування

12. Методичне забезпечення

- конспект лекцій;
- інструкції до практичних занять;
- презентації;
- відеоролики;
- розроблені тести опитування;
- інтернет-ресурси;
- методичні посібники;
- власні напрацювання;

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Обладнання:

1) Ноутбук Lenovo ideapad100-15IBY
2) Нетбук Lenovo 300e Chromebook Gen3
3) Планшет Y10G001S4M_EEA

Планшети дерев'яні, набір олівців кольорових, набір олівців графітних, лінійки, гумки, чинка, маркери, гелеві ручки, тощо.

Програмне забезпечення:

- для перевірки знань Google форми
- онлайн-конструктор тестів платформи Всеосвіта
- редактори для малювання Canvas Chrome, MediBang Paint;
- єдина корпоративна/освітня платформа Google Workspace for Education;
- відеоредактор Icecream Video Editor

14. Рекомендована література

1. Барбаш М.І. Нарисна геометрія, теорія тіней та перспективи. Частина 2 Теорія тіней та перспективи. Методичні вказівки до виконання графічних робіт та самостійної роботи для студентів спеціальностей 191 – Архітектура та містобудування, 022 – Дизайн - Чернігів, НУ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА», 2021
2. Гарбуз Р.С. Лінійна перспектива у навчальному рисунку.- Львів: ЗУКЦ. 2009
3. Жирнов А.Д. Перспектива : навч. посіб.- К.: НАКККіМ, 2011
4. Михайленко М.Ф. Нарисна геометрія.- Київ: Вища школа, 2004
5. Перспектива та тіні: навч. посіб. / С. І. Прасол, Р. В. Хиневич. Київ: КНУТД, 2020.
6. Ратнічин В,М. Перспектива.- Київ: Вища школа, 1977
7. Шкарупа Г.М. Перспектива і тіні: Методичні вказівки для виконання практичних робіт для студентів денної форми навчання (спеціальність5.02020701 «Дизайн»).- К.: КНУТД, 2015

15. Інформаційні ресурси

1 Платформа Google-клас https://classroom.google.com/c/NjIwMTgyMTMzNzg1?cjc=gclwyix

2 URL: http://jak-namaljuvaty.pp.ua/8080-urok-malyuvannya-scho-take-perspektiva-vidi-perspektiv-uroki-malyuvannya

3 URL:https://studfile.net/preview/9986782/page:6/

4 URL:https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/997031/mod_resource/content/4/.pdf

5 Google Диск https://drive.google.com/drive/folders/1ZXLB28YWI7zjuYXWEyKw1R4ir2iWPb7O?usp=sharing